

PRAKSISOVERSIGT · ERHVERVSKONTRAKTER

Kautionserklæring

At hæfte for andres gæld – selvskyldner vs. simpel kaution, bankens oplysningspligter og privatkautionistens værn

Version 1 Opdateret 21. jul. 2026 21 afgørelser · 2005-2024

[Læs online](#)

INTRODUKTION

En **kautionserklæring** er en sikkerhedsstillelse, hvor én person (kautionisten) over for en kreditor påtager sig at indestå for en anden persons (hovedskyldnerens) gæld. Der er altså altid tre parter: kautionisten, kreditor og hovedskyldneren – og kautionisten får typisk intet vederlag og ingen ejerandel i det, pengene bruges til. Kautionen er **accessorisk**: den kan aldrig være større end hovedforpligtelsen, den følger dennes indsigelser, og den falder bort, når gælden indfries.

Dansk ret har ingen samlet "kautionslov". Gyldigheden og rækkevidden hviler dels på almindelige obligationsretlige grundsætninger og aftaleretten – herunder [aftaleloven § 36](#) om urimelige aftaler – dels på et meget detaljeret forbrugerværn for kaution stillet **uden for erhvervsforhold** over for et pengeinstitut: [lov om finansiel virksomhed § 48](#), der efter [§ 53 a](#) i det væsentlige også gælder realkreditinstitutter. Dette regelsæt fastsætter skriftlighedskrav, beløbsloft, informationspligt, underretningsfrister og et automatisk bortfald efter 10 (henholdsvis 5) år.

Oversigten er ordnet sådan: først **hvornår** dokumentet er frivilligt, og hvilke krav der alligevel udløses, når man vælger at kautionere; dernæst **checklisten** over hvad erklæringen skal og bør indeholde; så de **typiske faldgruber** med deres konsekvenser; og til sidst uddybende sektioner om kautionstyper, grænsen mellem privat- og erhvervskaution, kreditors løbende pligter samt tilsidesættelse, regres og forældelse.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Kaution er en frivillig sikkerhedsstillelse – men underskriften er bindende, og med en eksekutionsklausul kan kreditor gå direkte i fogedretten mod en selvskyldnerkautionist uden dom.
- 02** Kautionen er accessorisk: den kan ikke overstige hovedforpligtelsen, den følger hovedskyldnerens indsigelser, og den bortfalder, når gælden indfries.
- 03** Selvskyldnerkaution giver kreditor adgang til at kræve betaling af kautionisten straks ved misligholdelse, mens simpel kaution først kan gøres gældende efter forgæves retsforfølgning af hovedskyldneren.
- 04** For kaution uden for erhvervsforhold i et pengeinstitut kan kautionisten aldrig hæfte for mere end lånets hovedstol eller kredittens maksimum ved aftalens indgåelse – ubegrænsede alskyldskautioner er udelukket, jf. [lov om finansiel virksomhed § 48, stk. 4](#).

- 05** Har pengeinstituttet ikke opfyldt informationspligten, kan kautionen kun gøres gældende, hvis kautionisten på anden vis havde et forsvarligt grundlag for at bedømme risikoen.
- 06** Overskrides 3-måneders-fristen for underretning om misligholdelse, begrænses hæftelsen til det, gælden ville have udgjort ved rettidig betaling – og kravet tabes helt i det omfang, kautionistens regres er forringet.
- 07** En privat kautionsforpligtelse bortfalder automatisk efter 10 år, eller efter 5 år ved kredit med variabelt beløb eller lån uden fast forfaldstidspunkt, hvis den ikke forinden er gjort gældende.
- 08** Står kautionen i misforhold til kautionistens økonomi, kan den tilsidesættes helt eller delvis – både efter § 48, stk. 10 og efter [aftaleloven § 36](#).
- 09** En kautionist, der betaler, indtræder i kreditors krav mod hovedskyldneren, og flere kautionister deler indbyrdes ligeligt; forældelsen over for kautionisten følger hovedfordringen, jf. [forældelsesloven § 11](#).

§ 1 Hvornår er dokumentet påkrævet?

Kautionserklæringen er frivillig. Ingen bestemmelse i dansk ret pålægger nogen at stille kaution, og ingen lov kræver, at et låneforhold sikres ved kaution. Kaution opstår udelukkende, fordi kreditor betinger sig sikkerheden – typisk fordi hovedskyldneren ikke selv kan kreditgodkendes – og kautionisten accepterer. Der findes heller intet almindeligt formkrav: uden for pengeinstitutområdet kan kaution i princippet påtages mundtligt eller ved konkludent adfærd. Men bevisbyrden for indholdet er da kreditors, og i praksis er en skriftlig erklæring en forudsætning for at kunne dokumentere hæftelsens omfang og art.

Betinget pligt – kravene udløses hos kreditor, når kautionen først stilles. Vælger man at kautionere uden for erhvervsforhold for et lån eller en kredit ydet af et pengeinstitut, indtræder en række ufravigelige krav, som kreditor skal opfylde for overhovedet at kunne gøre kautionen gældende: forudgående information om risici og udlevering af debtors årsopgørelse, lønsedler eller årsregnskab (§ 48, stk. 1), aftale på papir eller andet varigt medium (stk. 3), beløbsloft svarende til hovedstolen eller kredittens maksimum (stk. 4), årlig skriftlig meddelelse om gældens størrelse (stk. 5), meddelelse inden 3 måneder ved låntagers udeblivelse eller ved henstand uden kautionistens samtykke (stk. 6) samt automatisk bortfald efter 10 år – 5 år ved kredit med variabelt beløb eller lån uden fast forfaldstidspunkt (stk. 9). Reglerne gælder tilsvarende for tredjemands pant uden for erhvervsforhold (stk. 11).

Inden for erhvervsforhold er værnet langt tyndere: her gælder alene [§ 47](#), hvorefter pengeinstituttet ved låntagers udeblivelse skal give kautionisterne skriftlig meddelelse senest 6 måneder efter forfaldsdagen – og ved undladelse taber kravet i det omfang, kautionisternes regreskrav mod låntageren er blevet forringet. Kautionerer man for en kreditgiver, der **ikke** er penge- eller realkreditinstitut (fx en forbrugslånsvirksomhed), gælder [§ 48](#) slet ikke; her må kautionisten støtte sig på god skik-reglerne, den obligationsretlige loyalitetspligt og [aftaleloven § 38 c](#), jf. [§ 36](#).

Frivilligt, men retssikrende. Selv hvor loven ikke stiller krav, bør erklæringen skriftligt fastlægge kautionstypen (selvskyldner eller simpel), et beløbsmaksimum, en tidsbegrænsning, hvilke poster der dækkes, og hvordan

regressen fordeles mellem flere kautionister. Ønsker kreditor at kunne gå i fogedretten uden først at føre retssag, skal dokumentet desuden indeholde en udtrykkelig eksekutionsklausul, jf. [retsplejeloven § 478, stk. 4](#).

§ 2 Det skal dokumentet indeholde

1. Erklæringen skal identificere kautionisten, kreditor og hovedskyldneren og præcist angive den forpligtelse, der kautioneres for – låne- eller kreditnummer, hovedstol, kreditmaksimum og formål. Uden en entydig identifikation af hovedforpligtelsen kan hæftelsens omfang ikke fastlægges. (*Lov om finansiel virksomhed § 48, stk. 1*)
2. Kautionstypen bør fremgå udtrykkeligt: er der tale om selvskyldnerkaution (kreditor kan kræve betaling straks ved misligholdelse) eller simpel kaution (først efter forgæves retsforfølgning af hovedskyldneren). Uden angivelse opstår en fortolkningstvist, som kreditor som koncipist typisk taber.
3. Kautionen skal være beløbsmæssigt begrænset. For kaution uden for erhvervsforhold i et pengeinstitut kan kautionisten ikke hæfte for mere end lånets hovedstol eller kredittens maksimum ved kautionsaftalens indgåelse. (*Lov om finansiel virksomhed § 48, stk. 4*)
4. Aftalen skal udfærdiges på papir eller andet varigt medium for at kunne gøres gældende. Skriftlighed er dermed en gyldighedsbetingelse for privatkautioner i pengeinstitutter – ikke blot et bevismæssigt hensyn. (*Lov om finansiel virksomhed § 48, stk. 3*)
5. Dokumentet skal dokumentere, at kautionisten forud har fået en afbalanceret beskrivelse af risiciene og har modtaget debtors seneste årsopgørelse, tre seneste lønsedler eller seneste årsregnskab. Rådgivningen skal være relevant, retvisende og fyldestgørende og orientere om de relevante risici. (*Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 8, stk. 3*)
6. Det skal fremgå klart, hvilke poster kautionen dækker – hovedstol, renter, gebyrer og eventuel misligholdelsesrente – og udtrykkeligt, hvis kautionen helt eller delvis dækker eksisterende ("gammel") gæld. Uklare vilkår i forbrugerforhold fortolkes mod den erhvervsdrivende, der har affattet dem. (*Aftaleloven § 38b, stk. 1*)
7. Erklæringen bør angive løbetid og ophørsvilkår, herunder om og hvordan kautionisten kan opsigte kautionen for fremtidige forpligtelser. For privatkautioner bortfalder forpligtelsen under alle omstændigheder efter 10 år – eller 5 år ved kredit med variabelt beløb eller lån uden fast forfaldstidspunkt – hvis den ikke forinden er gjort gældende. (*Lov om finansiel virksomhed § 48, stk. 9*)
8. Vilkår om kreditors løbende oplysningspligt skal med: pengeinstituttet skal hvert år skriftligt meddele kautionisten størrelsen af den gældspost, kautionen sikrer. (*Lov om finansiel virksomhed § 48, stk. 5*)
9. Erklæringen skal forholde sig til ændringer i hovedforholdet – henstand, forhøjelse, omlægning og forlængelse. Gives der henstand uden kautionistens samtykke, skal kreditor give meddelelse inden 3 måneder, og et forhåndssamtykke til henstand i erklæringen kan forlænge kautionistens eksponering betydeligt. (*Lov om finansiel virksomhed § 48, stk. 6*)
10. Er der flere kautionister, bør erklæringen regulere den indbyrdes fordeling og regressen. Udgangspunktet er solidarisk hæftelse udadtil og ligedeling indbyrdes, med adgang til at kræve den manglende andel fra de øvrige, hvis én ikke kan betale. (*Gældsbrevsloven § 2, stk. 2*)
11. Ønsker kreditor at kunne tvangsfuldbyrde uden dom, skal dokumentet indeholde en udtrykkelig bestemmelse om, at det kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse; fuldbyrdelse kan da ske hos enhver, der

har underskrevet som skyldner, selvskyldnerkautionist eller pantsætter. Erklæringen bør desuden dateres, underskrives af alle parter og udleveres i kopi til kautionisten. (*Retsplejeloven § 478, stk. 4*)

LOV

Aftaleloven § 38b, stk. 1

Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 8, stk. 3

Gældsbrevsloven § 2, stk. 2

Lov om finansiell virksomhed § 48, stk. 1, 3, 4, 5, 6, 9

Retsplejeloven § 478, stk. 4

§ 3 Selvskyldnerkaution, simpel kaution og tredjemandspant – hvad du skriver under på

Den vigtigste sondring i enhver kautionserklæring er, **hvornår** kreditor må gå til kautionisten. Ved **selvskyldnerkaution** hæfter kautionisten som var det hans egen gæld: kreditor kan kræve betaling straks ved hovedskyldnerens misligholdelse, uden først at have forsøgt inddrivelse hos denne. Ved **simpel kaution** indtræder hæftelsen først, når kreditor forgæves har søgt sig fyldestgjort hos hovedskyldneren – typisk ved dokumenteret insolvens eller forgæves udlægsforretning. Sondringen har også processuel betydning: en selvskyldnerkautionist, der har underskrevet et gældsbrief eller et udenretligt skriftligt forlig med eksekutionsklausul, kan tvangsfuldbyrdes direkte i fogedretten, jf. *retsplejeloven § 478*, stk. 1, nr. 4 og 5, jf. stk. 4.

En anden akse er **begrænset over for ubegrænset** kaution. Den begrænsede kaution angiver et maksimum, som hæftelsen ikke kan overstige – og den er derfor immun over for, at kreditor senere udvider hovedskyldnerens engagement. I sag 527/2010 blev en far, der havde kautioneret med maksimum 1,3 mio. kr., ikke frigjort, da banken senere hævede virksomhedens kreditmaksimum fra 1,5 til 5 mio. kr. uden hans viden: netop fordi kautionen var beløbsbegrænset, var hans retlige forpligtelse uændret. Den ubegrænsede kaution – ofte formuleret som en **alskyldserklæring** ("til sikkerhed for enhver forpligtelse, som debitor har eller får") – er derimod den farligste konstruktion, der findes i sikkerhedsretten. I sag 262/2008 blev en alskyldspantsætning af et sommerhus for en families transportvirksomhed skåret ned til summen af de kautioner, pantsætteren samtidig havde påtaget sig, med henvisning til princippet i § 48, stk. 4 – men først efter at kravet var betalt under forbehold, og sparekassen meddelte efterfølgende, at den ikke ville følge afgørelsen.

Endelig sidestiller loven **tredjemandspant** med kaution: stiller man pant i sin egen bolig for en andens gæld uden for erhvervsforhold, gælder samtlige beskyttelsesregler i § 48 tilsvarende. Det er en vigtig pointe, fordi mange opfatter pantsætning som en "mindre" forpligtelse end kaution – hvor den reelt er den mest indgribende, fordi den rammer boligen direkte.

LOV

Lov om finansiell virksomhed § 48, stk. 4, 11

Retsplejeloven § 478, stk. 1

PRAKSIS

Det finansielle ankenævn · Afslag på bortfald af kautionshæftelse og godkendelse af aftalt misligholdelsesrente på 25 %

21.11.2011

Det finansielle ankenævn · Pantsætters hæftelse begrænset til kautionsbeløb trods alskyldserklæring i ejerpantebrev

27.03.2009

§ 4 Privatkautionsist eller erhvervskautionist? Grænsen der afgør beskyttelsen

Hele forskellen mellem et robust forbrugerværn og næsten intet værn ligger i, om kautionen er stillet **uden for erhvervsforhold**. Er den det, gælder § 48 med skriftlighedskrav, beløbsloft, informationspligt, årlig meddelelse, 3-måneders-underretning, 10-års-bortfald og adgang til tilsidesættelse ved misforhold til kautionistens økonomi. Er den stillet inden for erhvervsforhold, står kautionisten alene tilbage med § 47 – 6-måneders-meddelelsen ved låntagers udeblivelse, med tab af kravet i det omfang regressen forringes – samt de almindelige aftaleretlige ugyldighedsregler.

Afgrænsningen foretages efter kautionistens **reelle tilknytning** til den virksomhed, der kautioneres for, ikke efter hvad parterne kalder forholdet. I sag 293/2017 blev en kautionist, der var direktør og i en periode bestyrelsesmedlem, anset for at have bestemmende indflydelse – kautionen var erhvervsmæssig, og Det Finansielle Ankenævn afviste sagen som liggende uden for nævnets kompetence, uanset at han hverken ejede selskabet eller havde stor indkomst. I sag 283/2014 fik en kvinde ansat i fleksjob samme resultat, fordi hun var registreret som direktør i CVR, havde underskrevet en ledelsespåtegning og fremstod som medejer over for banken. Omvendt blev en ægtefælle uden ejerandel i sag 27/2013 behandlet som privatkautionist – men han tabte alligevel, fordi han udtrykkeligt havde vedstået at hæfte for den saldo, der bestod, da han opsagde kautionen for fremtidige forpligtelser.

En tredje kategori bliver ofte overset: kaution over for kreditgivere, der slet ikke er penge- eller realkreditinstitutter. Her gælder § 48 ikke. Forbrugerombudsmanden fandt i sag fom-86275, at en forbrugslånsvirksomhed havde tilsidesat den obligationsretlige loyalitetsforpligtelse og markedsføringslovens god skik-krav ved at indgå en kautionsaftale uden overhovedet at vurdere kautionistens økonomi – en førtidspensionist og eneforsørger – og at aftalen derfor skulle tilsidesættes som ugyldig efter [aftaleloven § 38 c](#), jf. § 36, med krav på tilbagebetaling. Beskyttelsen findes altså, men den skal hentes et andet sted i retssystemet. Baggrunden for og rækkevidden af bankens rådgivningsansvar er behandlet nærmere i [praksisoversigten om bankrådgivning](#).

LOV

[Aftaleloven § 38c, stk. 1](#)[Lov om finansiell virksomhed § 47](#)[Lov om finansiell virksomhed § 48, stk. 1](#)

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Ankenævnet afviser klage over kautionsforpligtelse pga. direktør- og bestyrelsespost i selskabet (erhvervsforhold)	21.08.2018
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af indsigelse mod kautionshæftelse trods påstand om manglende ledelsesdeltagelse og fleksjobstatus	10.01.2017
	Det finansielle ankenævn · Privatkautionist hæftede for gæld trods opsigelse af fremtidige forpligtelser og manglende medejerskab i selskabet	12.12.2013
	Forbrugerombudsmanden · Forbrugerombudsmanden tilsidesætter kautionsaftale grundet manglende vurdering af kautionistens økonomiske forhold	21.02.2023

§ 5 Kreditors pligter før og under kautionens løbetid

Før aftalen skal pengeinstituttet sikre sig, at kautionisten er tilstrækkeligt informeret om aftalens indhold og konsekvenserne af at påtage sig forpligtelsen, herunder gennem en afbalanceret beskrivelse af risiciene. Dertil kommer den konkrete dokumentation om debtors økonomi: seneste årsopgørelse fra SKAT, de seneste tre lønsedler eller – kautioneres der for en erhvervsdrivendes gæld – seneste årsregnskab. Sanktionen er skarp: er kravene ikke opfyldt, kan kautionen **kun** gøres gældende, hvis kautionisten på anden vis havde et forsvarligt grundlag for at bedømme risikoen. Hertil kommer den almindelige rådgivningspligt i [bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 8](#), hvorefter rådgivningen skal være relevant, retvisende og

fyldestgørende og orientere om de relevante risici – en pligt, der efter [lov om finansiel virksomhed § 43](#) også kan udløse erstatningsansvar. I sag 21301016/2014 bemærkede nævnet således, at instituttet burde have oplyst kautionisten om, at kautionen ville besværliggøre hans egen fremtidige boligfinansiering – men frifandt alligevel, fordi alternativet havde stillet ham dårligere.

Under løbetiden har instituttet to selvstændige underretningspligter. Den første er den årlige skriftlige meddelelse om størrelsen af den gældspost, kautionen sikrer. Den anden – og praktisk vigtigste – er meddelelsen inden 3 måneder efter, at låntageren er udeblevet med hovedstol, afdrag eller renter; samme frist gælder, hvis instituttet giver låntageren henstand uden kautionistens samtykke. Retsvirkningen er todelt: hæftelsen begrænses til det beløb, gælden ville have udgjort ved rettidig betaling frem til tre måneder før meddelelsen, og uanset dette tabes kravet helt i det omfang, kautionistens regreskrav mod låntageren er blevet forringet. Fristoverskridelse er dog ikke i sig selv en frikendelse: i sag 283/2014 førte den ikke til bortfald, fordi gælden i hele perioden oversteg kautionsmaksimum, og kautionisten derfor ikke havde lidt tab.

En særlig risiko ligger i **ændringer i hovedforholdet**. Forhøjes lånet uden kautionistens samtykke, kan hæftelsen ikke udvides – se sag 480/2020 om en banks fejlbehæftede låneforhøjelse. Men et **forhåndssamtykke til henstand** i selve kautionserklæringen kan forlænge eksponeringen markant: i den sag, hvor Procesbevillingsnævnet meddelte 3.-instansbevilling under j.nr. 22/13834, lagde Vestre Landsret netop vægt på, at kautionisten i erklæringen havde accepteret, at banken måtte give henstand uden hans aktive medvirken – hvorfor forældelsesfristen ikke kunne regnes fra den oprindelige indfrielsesdato.

LOV	Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder § 8, stk. 3	
	Lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1	Lov om finansiel virksomhed § 48, stk. 5, 6
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod kautionsforpligtelse efter bankens fejlbehæftede forhøjelse af lån uden kautionistens samtykke	30.06.2021
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af indsigelse mod kautionshæftelse trods påstand om manglende ledelsesdeltagelse og fleksjobstatus	10.01.2017
	Procesbevillingsnævnet · 3.-instansbevilling om forældelsesfristens begyndelsestidspunkt for krav mod selvskyldnerkautionist ved forlænget kassekreditaftale	31.03.2023

§ 6 Når kautionen gøres gældende: tilsidesættelse, regres og forældelse

Tilsidesættelse. En privat kautionsforpligtelse kan tilsidesættes helt eller delvis, hvis den står i misforhold til kautionistens økonomi – en regel, der i praksis anvendes side om side med [aftaleloven § 36](#) og for brugere med den skærpede vurdering i § 38 c. I sag 228/2021 førte kombinationen af § 48, stk. 10 og aftalelovens § 36 til en delvis nedsættelse af kravet mod kautionisten. Vurderingen foretages på **stiftelsestidspunktet**: i sag 272/2011 blev en folkepensionists kaution på 275.000 kr. ikke anset for at stå i urimeligt misforhold, fordi hun ejede fast ejendom med en nettoformue på 1,5–1,9 mio. kr. Også de klassiske ugyldighedsregler spiller ind – udnyttelse af manglende indsigt eller afhængighedsforhold efter [aftaleloven § 31](#) og hæderlighedsreglen i [§ 33](#) påberåbes hyppigt, men slår sjældent igennem alene. Den bredere praksis om ugyldighedsgrundene er samlet i [praksisoversigten om aftalelovens §§ 31-38](#), og den samlede kautionspraksis i [praksisoversigten om kautions gyldighed, hæftelse og regres](#).

Regres. Betaler kautionisten, indtræder han i kreditors krav mod hovedskyldneren (subrogation) og kan søge sig fyldestgjort dér – i praksis ofte illusorisk, fordi hovedskyldneren netop er insolvent. Er der flere kautionister, hæfter de solidarisk over for kreditor, men deler indbyrdes ligeligt; princippet i [gældsbrevsloven § 2, stk. 2](#),

om at de øvrige må udrede hver sin del af det, en insolvent medskyldner ikke betaler, anvendes tilsvarende. Netop derfor er det afgørende, at kreditors dispositioner ikke forringer regressen: det er hele begrundelsen for, at både § 47 og § 48, stk. 8, lader kravet bortfalde i det omfang, regreskravet er blevet forringet ved manglende underretning. I sag 21309151/2014 gjorde kautionister netop gældende, at de var afskåret fra at byde på ejendommen og afværge auktionen, fordi de ikke var indkaldt til tvangsauktionen – nævnet afviste dog sagen som uegnet til nævnsbehandling. Se videre i [praksisoversigten om solidarisk hæftelse og regres](#).

Forældelse. Efter [forældelsesloven § 11](#) bestemmes forældelsesfristen over for kautionisten efter de regler, der gælder for fordringen mod hovedskyldneren – for pengelån og ubevilgede overtræk typisk 10 år, jf. [§ 6](#). Begyndelsestidspunktet har været omstridt: Østre Landsret frifandt under dissens en selvskyldnerkautionist i U 2023.4854 Ø med den begrundelse, at udskydelsesreglen i [forældelsesloven § 2](#), stk. 5, ikke kunne overføres til kautionsforholdet, fordi kravene ikke hviler på samme aftalegrundlag. Procesbevillingsnævnet meddelte 3.-instansbevilling under j.nr. 23/41574, og Højesteret omgjorde ved dom af 27. august 2024 (BS-6940/2024-HJR): kreditor kan kun rette krav mod kautionisten, når kreditor har et aktuelt, uopfyldt krav mod hovedskyldneren, og restgælden forfaldt derfor tidligst ved tvangsauktionen. Konsekvensen for kautionisten er ubehagelig – forældelsen begynder ikke nødvendigvis at løbe ved den første misligholdelse, og et krav kan dukke op mange år senere. Den selvstændige tidsbegrænsning ligger derfor i § 48, stk. 9's automatiske bortfald efter 10 (eller 5) år, som ikke kan aftales væk, men som ikke gør en aftale med længere angivet løbetid ugyldig – den bortfalder blot ved fristens udløb, jf. sag 155/2005.

LOV

[Aftaleloven § 36, stk. 1](#)[Forældelsesloven § 2, stk. 5](#)[Forældelsesloven § 11](#)[Gældsbrevsloven § 2, stk. 2](#)[Lov om finansiel virksomhed § 48, stk. 10](#)

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod kautionsforpligtelse pga. økonomisk misforhold: Delvis nedsættelse af kravet mod kautionist efter omlægning af lån	20.09.2022
	Det finansielle ankenævn · Kautionisters hæftelse ved manglende underretning om tvangsauktion og efterfølgende afvisning fra Ankenævnet	28.05.2014
	Det finansielle ankenævn · Spørgsmål om hæftelse for kaution og særskilt lån til søns virksomhedsdrift	09.10.2012
	Det finansielle ankenævn · Kautionsforpligtelse for tidligere ægtefælles andelsboliglån og indsigelse mod rådgivning om frigørelse ved skilsmisse	02.11.2005
	Procesbevillingsnævnet · Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om begyndelsestidspunktet for forældelse af krav mod selvskyldnerkautionist (U 2023.4854 Ø)	12.01.2024

§ 7 Typiske faldgruber

Ubegrænset kaution eller alskyldserklæring. En erklæring, der dækker "ethvert mellemværende", udsætter kautionisten for en hæftelse, der vokser med hovedskyldnerens dispositioner. I privatkautioner er hæftelsen automatisk skåret ned til hovedstolen eller kreditmaksimum, men i erhvervsforhold hæfter man reelt for alt. Nævnspraksis fortolker alskyldserklæringer indskrænkende – i sag 262/2008 blev en pantsætters hæftelse begrænset til de beløb, hun samtidig havde kautioneret specifikt for – men det kræver en tvist at nå dertil.

"Erhvervskaution i forklædning" – beskyttelsen gælder ikke ejerledere. Er kautionisten direktør, bestyrelsesmedlem, medejer eller reel ejerleder i den virksomhed, der kautioneres for, anses kautionen som stillet inden for erhvervsforhold. Så bortfalder hele værnet i § 48 – kun 6-måneders-meddelelsen i § 47 er tilbage – og Det Finansielle Ankenævn afviser tilmed sagen som erhvervsmæssig, jf. sag 293/2017 og sag 283/2014, hvor en registrering som direktør i CVR og en ledelsespåtegning var nok.

Kaution for gammel gæld uden at det oplyses. Bruges lånet i realiteten til at indfri hovedskyldnerens eksisterende, nødlidende gæld hos samme kreditor, påtager kautionisten sig en langt større risiko end ved en reel udvidelse af engagementet. I sag 165/2005 blev kautionen anset for uforbindende for de 330.000 kr., der gik til at nedbringe eksisterende gæld, fordi hverken dokumenterne eller erklæringen oplyste det. Fremgår det derimod, eller er kautionisten bekendt med debtors problemer, holder kautionen (sag 318/2012).

Kautionisten optager selv lånet i stedet for at kautionere. Foreslår banken, at man optager lånet i eget navn og videregiver provenuet til den, man ville hjælpe, mister man samtlige kautionistrettigheder. Man er da debitor, ikke kautionist, og de særlige informations-, beløbs- og underretningsregler finder ikke anvendelse – fastslået i sag 272/2011 om et lån på 100.000 kr., hvis provenu straks blev overført til sønnens kassekredit.

Ingen dokumentation for information og rådgivning. Kan pengeinstituttet ikke dokumentere, at kautionisten forud fik en afbalanceret risikobeskrivelse og debtors økonomiske oplysninger, kan kautionen kun gøres gældende, hvis kautionisten på anden vis havde et forsvarligt grundlag for at bedømme risikoen. Omvendt vejer en underskrevet kvittering for modtaget kautionspjecer tungt imod kautionisten – den påstand, at man kun fik ti minutter og aldrig så pjecen, slog ikke igennem i sag 318/2012.

Manglende eller for sen underretning ved misligholdelse. Får kautionisten ikke besked inden 3 måneder efter, at en ydelse er udeblevet, kan kautionen kun gøres gældende for det beløb, gælden ville have udgjort ved rettidig betaling frem til tre måneder før meddelelsen – og kravet tabes helt i det omfang, regressen mod låntageren er forringet. Fristoverskridelsen hjælper dog ikke, hvis den ikke har påført kautionisten et tab, fordi gælden hele tiden oversteg kautionsmaksimum (sag 283/2014).

Kautionen bortfalder ikke ved skilsmisse, samlivsophør eller salg. En af de hyppigste misforståelser er, at ægtefælle- eller samleverkaution automatisk ophører, når forholdet gør. Det gør den ikke: frigørelse kræver kreditors accept, og et mundtligt tilsagn om ophør er svært at bevise – i sag 536/2022 blev sagen afvist, netop fordi påstanden om et mundtligt frafald krævede vidneførsel. Tilsvarende blev kautionister ikke frigjort ved skilsmisse i sag 155/2005 eller ved bodeling i sag 57/2013 og sag 21301016/2014.

Tredjemandspant opfattes som "mindre farligt" end kaution. At stille pant i eget hus for en andens gæld er ikke en mildere forpligtelse – man risikerer boligen. Reglerne om information, beløbsloft, årlig meddelelse, 3-måneders-underretning og bortfald efter 10 år gælder derfor tilsvarende for tredjemandspant uden for erhvervsforhold, jf. § 48, stk. 11.

Kaution stillet over for andre end banker. Kautionerer man over for en forbrugslånsvirksomhed, en leverandør eller en udlejer, gælder § 48 slet ikke – hverken skriftlighedskrav, beløbsloft eller underretningsfrister. Forbrugerombudsmanden tilsidesatte i sag fom-86275 en sådan kautionsaftale som ugyldig, fordi virksomheden slet ikke havde vurderet kautionistens økonomi, men grundlaget var her markedsføringsretten og aftaleloven – ikke den finansielle særregulering.

§ 8 Relaterede dokumenter

- [Gældsrev](#) – Skylderklæringen på skrift – simple vs. omsætningsgældsrev, tvangsfuldbyrdelse og familielånets krav
- [Erhvervslejekontrakt](#) – Lejekontrakten for butik, kontor og lager – aftalefrihedens marked, markedslejereregulering og afståelsesret
- [Ejeraftale](#) – Aftalen mellem kapitalejerne – exit, forkøbsret, dødvande og hvorfor selskabslovens § 82 gør den nødvendig
- [Lejekontrakt \(beboelse, typeformular A10\)](#) – Boliglejekontrakten på den autoriserede formular – § 11-fravigelser, ufravigelige lejerregler og de vilkår der bortfalder

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Aftaleloven § 36	Aftaleloven § 38c
Forældelsesloven § 11	Gældsrevsloven § 2 stk. 2
Lov om finansiel virksomhed § 47	Lov om finansiel virksomhed § 48
Lov om finansiel virksomhed § 53a	Retsplejeloven § 478 stk. 4

MATERIALE Citerede afgørelser

21 afgørelser

DET FINANSIELLE ANKENÆVN · NÆVN / KLAGEINSTANS

18

15.11.2023	Afvisning af sag om kautionshæftelse grundet bevisusikkerhed om mundtligt tilsagn om ophør	536/2022
20.09.2022	Indsigelse mod kautionsforpligtelse pga. økonomisk misforhold: Delvis nedsættelse af kravet mod kautionist efter omlægning af lån	228/2021
30.06.2021	Indsigelse mod kautionsforpligtelse efter bankens fejlbehæftede forhøjelse af lån uden kautionistens samtykke	480/2020
21.08.2018	Ankenævnet afviser klage over kautionsforpligtelse pga. direktør- og bestyrelsespost i selskabet (erhvervsforhold)	293/2017
10.01.2017	Afvisning af indsigelse mod kautionshæftelse trods påstand om manglende ledelsesdeltagelse og fleksjobstatus	283/2014
28.05.2014	Kautionisters hæftelse ved manglende underretning om tvangsauktion og efterfølgende afvisning fra Ankenævnet	21309151/2014
20.12.2013	Frifindelse af realkreditinstitut i sag om kautionsansvar og hæftelse for vandskade på ubeboet ejendom	21303047/2013
12.12.2013	Privatkautionist hæftede for gæld trods opsigelse af fremtidige forpligtelser og manglende medejerskab i selskabet	27/2013
13.11.2013	Indsigelse om mangelfuld rådgivning ved kaution for tidligere ægtefælles lån i forbindelse med bodeling	57/2013

07.03.2013	Afgørelse om gyldighed af kautionsforpligtelse for søns erhvervsgæld trods indsigelse om manglende rådgivning	318/2012
09.10.2012	Spørgsmål om hæftelse for kaution og særskilt lån til søns virksomhedsdrift	272/2011
21.11.2011	Afslag på bortfald af kautionshæftelse og godkendelse af aftalt misligholdelsesrente på 25 %	527/2010
07.10.2011	Indsigelse mod kautionsforpligtelse efter overgang fra meddebitor til selvskyldnerkautionist ved samlivsophør	372/2010
27.03.2009	Pantsætters hæftelse begrænset til kautionsbeløb trods alskyldserklæring i ejerpandebrev	262/2008
21.01.2009	Uenighed om rækkevidden af tidsbegrænset kaution efter debtors konkurs	205/2008
15.12.2005	Delvist bortfald af kautionsforpligtelse grundet manglende oplysning om kaution for gammel gæld	165/2005
02.11.2005	Kautionsforpligtelse for tidligere ægtefælles andelsboliglån og indsigelse mod rådgivning om frigørelse ved skilsmisse	155/2005
18.08.2005	Afslag på nedsættelse af kautionshæftelse trods indsigelse om manglende sikring af pantesikkerhed	80/2005

PROCESBEVILLINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

2

12.01.2024	Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om begyndelsestidspunktet for forældelse af krav mod selvskyldnerkautionist (U 2023.4854 Ø)	23/41574
31.03.2023	3.-instansbevilling om forældelsesfristens begyndelsestidspunkt for krav mod selvskyldnerkautionist ved forlænget kassekreditaftale	22/13834

FORBRUGEROMBUDSMANDEN · NÆVN / KLAGEINSTANS

1

21.02.2023	Forbrugerombudsmanden tilsidesætter kautionsaftale grundet manglende vurdering af kautionistens økonomiske forhold	
------------	--	--